

3. Портер М. Стратегія конкуренції / М. Портер / Пер. с англ. – М.: Альпіна Бизнес Букс, 2005. – 715 с.

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ПОНЯТТЯ «ІНФРАСТРУКТУРА» ТА ЇЇ ОСНОВНИХ ЕЛЕМЕНТІВ

О.М. Лук'янчук, ст. викладач

Д.В. Волкова, студентка

Одеський національний політехнічний університет
м. Одеса

В умовах глобалізації світової економічної системи і набуття нею рис цілісності, інтенсифікації національних інтеграційних процесів, інтелектуалізації та інформатизації національного і світового розвитку роль інфраструктури невіддільно зростає, відбувається її диференціація, її роль і місце у національній економіці країни. Інфраструктурні галузі та об'єкти характеризуються високою гнучкістю залежно від рівня їхніх виробничих і соціальних функцій, черговості їх виконання, масштабів створеного потенціалу та обсягу послуг, що ними надаються. Підвищення значущості загальних умов процесу відтворення обумовило появу основного терміну інфраструктура, її основних видів та функцій функціонування.

Термін «інфраструктура» утворено від сполучення латинських термінів «infra» – «під, нижче» і «structura» – «розташування, будівля, розміщення», хоча в наш час не існує однозначного визначення інфраструктури [1]. На рис. 1 представлено її особливі характеристики.

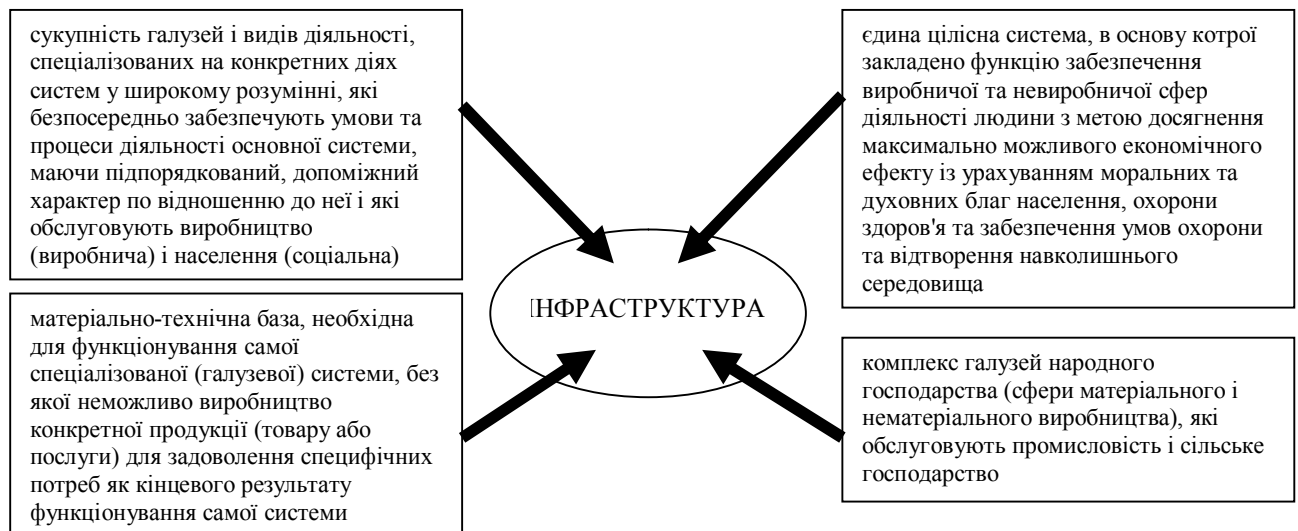

Рисунок 1 – Особливі характеристики поняття «інфраструктура»

З вище викладеного можна сказати, що інфраструктура – це комплекс та безперервний взаємозв'язок галузей, комплексів, різних видів діяльності, матеріально-технічної та інформаційної баз для досягнення сталого розвитку національної економіки країни.

Розгляд інфраструктури з погляду її належності до певної системи – виробництва, життєзабезпечення, збройних сил, комплексу галузей національної економіки потребує співіснування певного співвідношення складових елементів котрі забезпечують стабільне функціонування системи загалом. Отже, інфраструктуру треба розглядати як таку, що зрощується з основними її елементами, формуючи сферу її впливу, котрі входячи у технологічний процес, обслуговуючи його, стають органічною частиною цілої системи [2].

Розглянемо основні елементи формування інфраструктури як цілісної взаємодоповнюючої системи та її основних видів [3]:

Економічна – комплекс галузей і сфер діяльності, що забезпечують умови для функціонування економіки та життєзабезпеченості держави: основні та виробничі фонди, технічний, транспортний і енергетичний потенціал, природні ресурси. Включає в себе фінансові інституції, зв'язок, систему матеріального постачання, маркетингові, консалтингові служби, систему підготовки та підвищення кваліфікації кадрів.

Екологічна – комплекс об'єктів територій, мереж і систем природного та антропогенного походження, які функціонують за природними законами, а також забезпечують умови щодо підтримання збалансованого розвитку природного середовища, збереження середовища життя людини, а також сукупність контролюючих та запобіжних обслуговуючих ланок, які мають завдання гарантувати нешкідливі щодо довкілля оптимальні умови

діяльності всіх галузей екологічного виробництва та організацій і установ, які здійснюють господарську або іншу діяльність на певній території.

Виробнича – це комплекс галузей, що обслуговують основне виробництво і забезпечують його ефективну економічну діяльність. До них належать транспорт, зв'язок, електроенергетика, кредитно–фінансові заклади, спеціалізовані галузі ділових послуг. Надаючи послуги основному виробництву, вони підвищують його ефективність, тому виробнича діяльність цих галузей суттєво збільшує результати суспільного виробництва.

Військова – система стаціонарних і нестаціонарних об'єктів країни, регіону або театру військових дій для забезпечення, розміщення, навчання, розгортання військ і ведення ними операцій, бойових дій. Стаціонарні об'єкти: місця дислокації військ, пункти базування військово–морських сил, системи протиповітряної оборони і вузли зв'язку, військові установи та військово–навчальні заклади, полігони, склади, аеродроми, автомобільні і залізні дороги, трубопроводи, внутрішні водні шляхи, морські та річкові порти, а також деякі об'єкти інженерного обладнання місцевості. Нестаціонарні об'єкти: рухомі пункти управління та об'єкти зв'язку, тимчасово устатковані злітно–посадочні смуги, порти, пункти базування військово–морських сил, переправи та інші.

Земельна – сукупність організаційно–правових та економічних інституцій, які забезпечують нормальний, безперервний режим функціонування ринку землі, виступають посередниками при здійсненні операцій купівлі–продажу, оренди, обміну та іпотеки землі.

Інноваційна – це сукупність взаємозв'язаних, взаємодоповнюючих виробничо–технічних систем, організацій, фірм і відповідних організаційно–керуючих систем, необхідних і достатніх для ефективного здійснення інноваційної діяльності і реалізації інновацій.

Інституційна – виконує важливу функцію в економічній системі і є однією з ключових, так як є стовбуром економічної системи країни, з її допомогою відбуваються економічні відносини та економічна взаємодія.

Інформаційна – комплекс програмно–технічних засобів, організаційних систем та нормативних баз, який забезпечує організацію взаємодії інформаційних потоків, функціонування та розвиток засобів інформаційної взаємодії та інформаційного простору країни або організації.

Міжнародна – сукупність структурних елементів національних господарств і світових інституцій, що забезпечують реалізацію, функціонування та розвиток форм міжнародного співробітництва. Процес поглиблення міжнародного поділу праці сприяє розвитку та удосконаленню елементів світової інфраструктури, які є необхідною умовою ефективного функціонування різних форм економічного співробітництва на інтернаціональному рівні.

Підприємницька – це сукупність державних, приватних та громадських інститутів (організацій, установ, об'єднань), які обслуговують інтереси суб'єктів підприємництва, забезпечують їхню господарську діяльність та сприяють підвищенню її ефективності.

Рекреаційна – сукупність засобів забезпечення організації та здійснення рекреаційної діяльності (шляхи сполучення, заклади/місця розміщення і харчування, транспортні засоби, еколого–освітні центри, елементи рекреаційного благоустрою тощо).

Ринкова – це система підприємств і організацій, які забезпечують рух товарів і послуг, грошей, цінних паперів, робочої сили. До таких установ належать біржі, банки, дилерські та брокерські контори, служби зайнятості, інформаційно–комерційні, оптові та постачальницько–збутові організації, пункти прокату та лізингу.

Соціальна – це сукупність підрозділів підприємства, які забезпечують задоволення соціально–побутових та культурних потреб робітників підприємства. Як правило, вона складається з підрозділів громадського харчування, охорони здоров'я, дитячих дошкільних закладів, закладів освіти, житлово–комунального господарства, організації відпочинку, заняття фізкультурою та спортом.

Фінансова – це сутність інститутів (підприємств, установ, служб), які забезпечують організацію проведення фінансової діяльності.

Будь–який вид інфраструктури повинен ґрунтуватися на таких функціях: територіального розвитку; регулюючої; цільової; інтеграційної та забезпечувальної функції.

Враховуючи викладені дослідження було сформульовано визнання терміну інфраструктура – це комплекс та безперервний взаємозв'язок галузей, комплексів, різних видів діяльності, матеріально–технічної та інформаційної баз для досягнення сталого розвитку економіки країни.

Література:

1. Кошелев А.Н. Національна економіка: конспект лекцій, п.3. Інфраструктура економіки: види і значення для національної економіки 2008, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://epi.cc.ua/infrastruktura-ekonomiki-vidyi-znachenie-dlya-22998.html>
2. Брунець Б.Р. Сутність означення поняття інфраструктура / Б. Р. Брунець // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.5. – С. 372–377.

3. Лук'янчук О.М. Інфраструктура: характеристика, види, функції та ефективність/ О.М. Лук'янчук, Д.В. Волкова// Бізнес Інформ, Харків, 2018. – №4. – с. 22–31
4. Innovative trends in management of the development of Ukrainian port infrastructure/ S.K. Kharichkov, M.V. Volosiuk, Yu.O. Lukianova// Innovative management: theoretical, methodical, and applied grounds/ S.M. Illiashenko, W. Strilkowski (eds.). 1st edition, Prague Institute for Qualification Enhancement: Prague, ISBN 978–80–906210–1–5? 296 pages. – p. 151–159
5. Оцінка розвитку портової інфраструктури України у сучасних умовах/ С.К. Харічков, Ю.О. Лукьянова// Морегосподарський комплекс: проблеми розвитку та регулювання: монографія/ М.В. Волосюк, Л.Ю. Вдовиченко. – Київ: «Центр учбової літератури», 2018. – 152 с. – с.65–74

ВИКОРИСТАННЯ ВІДНОВЛЮВАНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ КОМПЛЕКСІ

Т.І. Черкасова, к.е.н., професор

Н.О. Стоянова, Н.В. Шишман

Одеський національний політехнічний університет
м. Одеса

Розвиток відновлюваних джерел енергії (ВДЕ) розглядається як один із головних пріоритетів енергетичної політики країн ЄС. У 2015 р. на 70-й сесії ООН прийнято концепцію “Трансформація нашого світу: 2030 порядок денний сталого розвитку”, якою передбачено подвоєння частки ВДЕ у світовому енергобалансі. Відновлювані джерела енергії – це ефективний засіб позбавитися енергетичної бідності, тому що вони можуть бути ефективно застосовані саме на регіональному та місцевих рівнях, потребують урахування локальних переваг (енергії сонця, вітру та біопалива) та не потребують будівництва додаткових високовольтних мереж. У період 2006 – 2016 р.р. споживання енергії з використанням ВДЕ у світі зросло у 4,5 рази, а за даними ЄС їх частка у генерації європейських країн у 2035р. складе 40% [1].

Електропостачання в сільській місцевості вирішує цілий ряд завдань і перш за все підвищує ефективність агропромислового виробництва та покращує умови життя населення. Споживання теплової та електричної енергії в сільському господарстві постійно зростає, що робить необхідним модернізацію та вдосконалювання систем електро- та теплоенергопостачання, зростання потужності діючого енергетичного обладнання та раціональне використання паливно-енергетичних ресурсів. Сьогодні частка витрат на енергетичні ресурси у собівартості продукції АПК коливається від 10% до 50%. Реалії сьогодення, які пов'язані з проблемами безперервного постачання газу та постійним зростанням витрат на органічне паливо, змушують шукати доступу до нових сучасних технологій отримання енергії, які забезпечують як зниження витрат на виробництво сільськогосподарської продукції, так збереження паливних ресурсів.

Метою роботи є аналіз перспективи використання місцевих відновлюваних і нетрадиційних джерел енергії у сільському господарстві країни.

Відповідно Енергетичній стратегії України – 2035 розвиток енергетичного комплексу країни у період до 2035 р. буде ґрунтуватися на використанні ядерного палива, газу та ВДЕ. Частка ВДЕ буде збільшена до 2035 р. у понад 6 разів – з 4% у 2015 р. до 25% у 2035 р. Водночас, частка вугілля буде поступово скорочуватися з 30% у 2015 р. до 12,5% у 2035р., або на 15 млн. т н.е., що відповідатиме концепції низько вуглецевого розвитку, яка прийнята ЄС [1].

Прогноз підвищення ролі ВДЕ як у світовій енергетиці, так й планах розвитку енергетики України, пояснюється їх конкурентоспроможністю у першу чергу з наступних причин:

- екологічність: практично немає викидів парникових газів, оксидів сірки та азоту; немає потреби утилізувати відходи;
- невичерпаність порівняно з традиційними видами палива;
- можливість децентралізованого розміщення нових потужностей, тобто забезпечується розвиток розподіленої генерації, ураховуються переваги та рівень потреб окремих районів;
- інвестиційна привабливість, що пов'язано з рівнем «зеленого» тарифу на електроенергію;
- постійне зниження собівартості виробництва сонячної та вітрової енергії (досвід європейських країн), короткий інвестиційний цикл;
- підтримка через державні програми, відсутність частки витрат як плати за шкідливі викиди.

За даними досліджень [2] Україна займає 29-е місце в рейтингу країн, що мають ресурси для впровадження альтернативних джерел енергії, потенційні потужності країни міжнародні експерти оцінюють в 17 ГВт енергії. До 2012 року на території країни вже діяло 120 об'єктів, що використовують відновлювані джерела енергії, серед яких було 2 об'єкти, які використовують біомасу, 13 вітроелектростанцій, 27 сонячних електростанцій і 78 гідроелектростанцій різної потужності. Загальна потужність цих об'єктів складала 530 МВт, а обсяг виробленої електроенергії – 600 млн. кВт-год.

У агропромисловому комплексі (АПК) існує значна нерівномірність тепло- і енергоспоживання